Lietas Nr. 11087129011
Lietas arhīva Nr. SKK-0141-14

LĒMUMS

Rīgā 2014.gada 10.aprīlī

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis A.Freibergs,

tiesnesis P.Dzalbe,

tiesnese A.Nusberga

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /A.A./ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 7.oktobra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 18.februāra spriedumu

/A.A./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 269.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 6 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu /A.A./ galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 4 gadiem 9 mēnešiem.

Soda izciešanas sākumu noteikts skaitīt no 2013.gada 18.februāra, soda izciešanas termiņā ieskaitot atrašanos iepriekšējā apcietinājumā no 2011.gada 10.septembra līdz 2011.gada 22.decembrim, un no 2012.gada 22.jūnija līdz 2013.gada 18.februārim.

/A.A./ drošības līdzeklis – apcietinājums – atstāts negrozīts.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 18.februāra spriedumu /A.A./ atzīts par vainīgu un sodīts par uzbrukumu varas pārstāvim sakarā ar tā likumisku dienesta darbību.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos tiesas konstatētajos apstākļos.

2011.gada 10.septembrī ap plkst.03.50 /A.A./ narkotisko vielu ietekmē atradās pie ēkas /adrese/ Valsts policijas dienesta automašīnā, ar kuru viņš bija nogādāts uz Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirkni. Brīdī, kad Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Patruļpolicijas pārvaldes Speciālo uzdevumu bataljona 2.rotas jaunākais inspektors Valsts amatpersona, tas ir, varas pārstāvis, pildīja savus dienesta pienākumus – atvēra dienesta automašīnas aizturēto telpas durvis, lai vestu aizturēto /A.A./ uz RRP Rīgas Centra iecirkņa telpām, /A.A./ uzbruka /V.P./, proti, pēkšņi vienu reizi tīši iespēra /V.P./ krūšu kurvja rajonā. Uzbrukuma rezultātā /V.P./ tika nodarītas fiziskas ciešanas un maznozīmīgi miesas bojājumi – labās rokas augšdelma sasitums ar zemādas asinsizplūdumu.

Šādas /A.A./ darbības tiesa kvalificēja pēc Krimināllikuma 269.panta pirmās daļas.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /A.A./ apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesa ar 2013.gada 7.oktobra spriedumu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 18.februāra spriedumu atcēla daļā par /A.A./ noteikto sodu un galīgo sodu.

/A.A./ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 269.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu /A.A./ galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 4 gadiem 8 mēnešiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību un tās papildinājumus iesniedza apsūdzētais /A.A./, norādot, ka pārsūdz apelācijas instances tiesas spriedumu pilnā apjomā.

Apsūdzētais /A.A./ kasācijas sūdzībā lūdz izskatīt lietu mutvārdu procesā, atcelt Rīgas apgabaltiesas spriedumu, krimināllietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Apsūdzētā /A.A./ ieskatā, apelācijas instances tiesa pieļāva Kriminālprocesa likuma 575.pantā norādītos pārkāpumus, pārkāpa Kriminālprocesa likuma 8., 12., 15., 19., 125.-128.pantu, 461.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Satversmes 91., 92.pantu, kā arī Eirokonvenciju (iespējams, domāta Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija).

Apsūdzētais /A.A./ norāda, ka apelācijas instances tiesa noraidīja viņa lūgumu par izmeklēšanas eksperimenta veikšanu, par poligrāfiskās ekspertīzes nozīmēšanu, kā arī neņēma vērā lietā esošos pierādījumus un liecinieku liecības, kas pierāda policijas darbinieku patvaļu.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, krimināllieta ir safabricēta, kā arī nepamatoti ir izdalīta lieta par policijas darbinieku nelikumīgo rīcību.

Apsūdzētais /A.A./ lūdz uz kasācijas instances tiesas sēdi izsaukt virkni liecinieku, tostarp, norādot, ka viena liecinieka identitāti atklās tikai kasācijas instances tiesas sēdē, jo uzskata, ka liecinieki lietā jau ir tikuši ietekmēti.

Augstākajā tiesā no apsūdzētā /A.A./ saņemts iesniegums ar atkārtotu lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē, piedaloties viņam, /A.A./, un viņa aizstāvim. Apsūdzētais /A.A./ uzskata, ka lietā ir jaunatklāti apstākļi, par kuriem viņš un viņa aizstāvis varētu sniegt paskaidrojumus tikai tiesas sēdē.

Augstākā tiesa atzīst, ka apsūdzētā /A.A./ lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā ir noraidāms.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 583.panta pirmo daļu tiesnesis, kuram uzdots referēt, nosaka lietas izskatīšanu rakstveida procesā vai izskatīšanu tiesas sēdē. No šā panta otrās daļas izriet, ka lietas izskatīšanu rakstveida procesā nosaka, ja iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Ja nepieciešami papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, vai, pēc Augstākās tiesas ieskata, attiecīgajai lietai var būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā, nosaka lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Augstākā tiesa atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem. Papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, nav nepieciešami un konkrētajai lietai nav īpašas nozīmes likuma normu interpretēšanā.

Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 7.oktobra spriedums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka /A.A./ ar pirmās instances un apelācijas instances tiesu spriedumiem atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 269.panta pirmās daļas.

Apelācijas instances tiesa pievienojās pirmās instances tiesas spriedumā izklāstītajam pierādījumu vērtējumam un atzinumiem, tādēļ saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu neatkārtoja pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Krimināltiesību teorijā, komentējot Krimināllikuma 269.pantu, tiek atzīts, ka Krimināllikuma 269.pantā paredzētā nozieguma objektīvā puse izpaužas aktīvās darbībās, proti: uzbrukumā varas pārstāvim vai citai valsts amatpersonai, kā arī citai personai. Ar uzbrukumu jāsaprot jebkāda vardarbība, kas apdraud cietušā dzīvību vai veselību, vai draudi nekavējoties pielietot tādu vardarbību. Uzbrukums tiek izdarīts sakarā ar iepriekšminēto personu likumisku un sabiedriski derīgu darbību. Tā ir varas pārstāvja vai citas valsts amatpersonas likumīga dienesta darbība, kā arī ikvienas citas personas darbība, tai piedaloties jebkura noziedzīga nodarījuma vai arī kāda cita prettiesiska nodarījuma (piemēram, administratīva vai civiltiesiska pārkāpuma) novēršanā vai pārtraukšanā. Nodarījums kvalificējams pēc komentējamā panta, ja uzbrukums izdarīts ne vien laikā, kad cietušais veic iepriekš minētās darbības, bet arī citā laikā (piemēram, vardarbība pret valsts amatpersonu aiz atriebības par tās agrāk izdarītajām dienesta darbībām). Tomēr visos gadījumos kvalifikācijai ir obligāti, lai vainīgā nodarījums būtu sakarā ar pantā minēto cietušā darbību. Obligāti arī, lai cietušā darbība būtu likumīga. Ja draudi izpausti vai vardarbība lietota kā atbilde uz cietušā nelikumīgu darbību, tad atbildība pēc komentējamā panta nevar iestāties. *(U.Krastiņš,V.Liholaja,A.Niedre. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Sevišķā daļa.3.grāmata,318.-319.lpp.,Rīga:AFS, 2007).*

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajai daļai apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus

pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam, savukārt Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka Rīgas apgabaltiesas spriedumā izteikti šādi atzinumi.

„Sakarā ar apsūdzētā /A.A./ liecināto, ka policijas darbinieki viņam tika nodarījuši miesas bojājumus par ko ir ierosināta gan disciplinārlieta, gan kriminālprocess, tiesu kolēģija norāda, ka, ja ir ierosināts kriminālprocess par apsūdzētā /A.A./ norādīto faktu, tad šis fakts tiks pārbaudīts citas kriminālietas ietvaros, bet dotajā krimināllietā apsūdzētajam /A.A./ celta apsūdzība par uzbrukumu varas pārstāvim sakarā ar tā likumisku dienesta darbību, kas kvalificējams pēc Krimināllikuma 269.panta pirmās daļas. [..] Tiesu kolēģija norāda, ka izmeklēšanas eksperimentu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 171., 172.pantiem veic pirmstiesas izmeklēšanas laikā un šādas izmeklēšanas darbības nav paredzēts veikt tiesās."

Augstākā tiesa norāda, ka izmeklēšanas darbības ir nosauktas Kriminālprocesa likuma 10.nodaļā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 138.panta pirmajai daļai izmeklēšanas darbības ir procesuālās darbības, kas vērstas uz ziņu iegūšanu vai jau iegūto ziņu pārbaudi konkrētajā kriminālprocesā.

Kasācijas instances tiesa secina, ka Kriminālprocesa likumā nav noteikts, kuras izmeklēšanas darbības ir veicamas tikai pirmstiesas kriminālprocesā, bet kuras ir iespējams veikt arī iztiesājot krimināllietu.

Augstākā tiesa norāda, ka apelācijas instances tiesas atzinums par to, ka izmeklēšanas eksperimentu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 171., 172.pantu veic pirmstiesas izmeklēšanas laikā un šādas izmeklēšanas darbības nav paredzēts veikt tiesās, nav pamatots.

Augstākās tiesas ieskatā, lai lemtu, vai konkrētā izmeklēšanas darbība ir veicama iztiesājot krimināllietu, tiesai ir jāņem vērā šīs darbības raksturs, veikšanas tehniskās iespējas un kārtība.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka iepriekš norādītie apelācijas instances tiesas atzinumi nav pamatoti ar materiālajām un procesuālajām tiesību normām, tādēļ nav atzīstami par atbilstošiem Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta pirmās daļas prasībām.

Augstākās tiesas ieskatā, /A.A./ atzīšanas par vainīgu pamatā ir liktas policijas darbinieku /V.P./ un /A.U./ liecības, par kuru darbībām – pret /A.A./ pielietoto vardarbību – sūdzējās apsūdzētais /A.A./ un par norādīto faktu ir uzsākts kriminālprocess (3.sējums, lietas lapa 29).

Savukārt ar tiesu nolēmumiem lietā nepārprotami konstatēts, ka /A.A./ nodarīti miesas bojājumi – sejas sasitums, sista brūce pierē, kreisās puses 7.ribas lūzums.

Turklāt ne pirmās instances tiesas, ne apelācijas instances tiesas spriedumā nav norādīts un vērtēts pierādījums, kas apstiprina /A.A./ aizturēšanas un nogādāšanas policijas iecirknī tiesisko pamatu – administratīvā pārkāpuma protokols.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka ar apelācijas instances tiesas spriedumu nav atbildēts uz apsūdzētā /A.A./ apelācijas sūdzības motīviem, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasības.

Turklāt, piemērojot Krimināllikuma 51.pantu un nosakot galīgo sodu, tiesa nav atsaukusies uz lietā esošajiem dokumentiem, no kuriem būtu redzams, kādu sodu /A.A./ nav izcietis pēc iepriekšējā sprieduma.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta pirmās daļas, 564.panta ceturtās daļas pārkāpumus Augstākā tiesa konkrētajā lietā atzīst par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma un ir pamats Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 7.oktobra sprieduma atcelšanai.

Augstākā tiesa atzīst, ka apsūdzētajam /A.A./ ir grozāms drošības līdzeklis no apcietinājuma uz mazāk ierobežojošu drošības līdzekli – aizliegumu izbraukt no valsts un dzīvesvietas maiņas paziņošanu.

No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais /A.A./ atrodas apcietinājumā no 2012.gada 22.jūnija, kā arī atradās apcietinājumā no 2011.gada 10.septembra līdz 2011.gada 22.decembrim, tas ir, ilgāk par diviem gadiem. /A.A./ ar apelācijas instances tiesas spriedumu pēc Krimināllikuma 269.panta pirmās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, apelācijas instances tiesas spriedums tiek atcelts pilnībā un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Ievērojot norādītos apstākļus, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 249.panta pirmajai daļai, kasācijas instances tiesa atzīst, ka /A.A./ šajā procesa stadijā drošības līdzeklis – apcietinājums – grozāms uz mazāk ierobežojošiem drošības līdzekļiem, tas ir, uz aizliegumu izbraukt no valsts un dzīvesvietas maiņas paziņošanu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 249., 252.[1], 255., 585., 587.pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 7.oktobra spriedumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.

Drošības līdzekli /A.A./, /personas kods/, grozīt no apcietinājuma uz aizliegumu izbraukt no valsts un dzīvesvietas maiņas paziņošanu.

Apsūdzēto/A.A./ no apcietinājuma atbrīvot.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis A.Freibergs

Tiesnesis P.Dzalbe

Tiesnese A.Nusberga